

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเมือง

อาจารย์ปุณยวีร์ ศรีรัตน์

สาขาวิชาการท่องเที่ยว คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
โทร. 081-0880442
อีเมล : poonyawee2018@gmail.com

การบริหารจัดการการท่องเที่ยวชุมชนเมือง

- (1) การบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์**
- (2) แนวทางการวางแผนจัดทำโครงการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน**
- (3) การบริหารจัดการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเมือง**

(1) การจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

ความหมายของการท่องเที่ยว

- การเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นซึ่งไม่ใช่เป็นที่พำนักอาศัยประจำของบุคคล นั้น และเป็นการไปเยือนชั่วคราวโดยไม่ใช่เพื่อเป็นการประกอบอาชีพหารายได้ (ไพฑูรย์ พงศะบุตร และ วิลาสวงค์ พงศะบุตร, 2542)

สรุป

- เดินทางจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง หรือการเดินทางจากถิ่นพำนักที่อาศัยไปยังสถานที่อื่น
- เป็นการชั่วคราว
- ด้วยความสมัครใจ
- เดินทางด้วยเหตุผลของการท่องเที่ยว
- มิใช่เพื่อการประกอบอาชีพ หรือหารายได้ ????
- เดินทางเพื่อการพักผ่อน เพื่อไปชมการแข่งขันกีฬา (การแข่งขันกีฬา ซีเกมส์ โอลิมปิก) เพื่อการศึกษา เพื่อประชุมสัมมนา เพื่อเยี่ยมเยือนญาติพี่น้อง หรือเพื่อน เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม

ตัวอย่างการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยว

- เที่ยวทะเลในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์หรือในวันหยุดยาว
- เดินทางไปเพื่ออาบน้ำแร่/ แช่บ่อน้ำร้อน
- เดินทางไปสู่อากาศธรรมชาติ/ ชมสวนผลไม้/ เล่นน้ำ/ พักโฮมสเตย์ที่ชุมชนบ้านคีรีวง
- เดินทางไปสัมมนา/ จาริกหรือแสวงบุญ/ เล่นกีฬา
- ไปทำธุรกิจบางอย่าง : สำรองตลาด/ ตรวจสอบสิ่งที่สั่งทางธุรกิจ

ตัวอย่างการเดินทางที่ไม่ใช่เพื่อการท่องเที่ยว

- เดินทางไปประกอบอาชีพอย่างหนึ่งอย่างใดในประเทศนั้นๆ
- เข้ามาตั้งถิ่นฐานถาวรในประเทศนั้นๆ
- เดินทางไปทำงานต่างประเทศ ไม่ว่าจะผู้ที่ไปอยู่ประจำหรือไปเข้าเย็นกลับ (กรณีอยู่ชายแดน)
- เดินทางไปเพื่อการศึกษ ไปเป็นนักเรียน นักศึกษาและอยู่หอพัก
- เดินทางโดยมิต้องลงจากยานพาหนะ

รูปแบบการท่องเที่ยว

- ท่องเที่ยวภายในประเทศ (Domestic Tourism)
- ท่องเที่ยวขาเข้า (Inbound Tourism)
- ท่องเที่ยวขาออก (Outbound Tourism)
- ท่องเที่ยวในประเทศ (Internal Tourism) : Domestic + Inbound
- ท่องเที่ยวระดับชาติ (National Tourism) : Domestic + Outbound
- ท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (International Tourism) : Inbound + Outbound

Visitor / Tourist/ Traveler

ผู้มาเยือน (Visitors)

- นักท่องเที่ยว” (ผู้มาเยือนแบบค้างคืน)
(Over-night Visitors)”
- ผู้มาเยือนและจากสถานที่นั้นไปภายในวันเดียวกัน
(Same-day Visitors)”

ยังสามารถแบ่งอีกเป็น 2 ประเภท

- 1) นักท่องเที่ยว (Tourist) ได้แก่ ผู้มาเยือนชั่วคราว พำนัก
ในประเทศหรือเมืองที่มาเยือนอย่างน้อย 24 ชม.
 - 2) นักทัศนาจร (Excursionist หรือ Day-Visitor) พำนัก
น้อยกว่า 24 ชม. (Domestic + International)
- Cruise Passengers : Excursionist หรือ Tourist

Visitor / Tourist/ Travelr

● นักท่องเที่ยว (Tourist)

- International/ Foreign Tourist : นักท่องเที่ยวต่างชาติ (พำนัก 24 ชม. – 90 วัน) เดินทางมาเพื่อ เยี่ยมญาติหรือ เพื่อนๆ พักผ่อน ศาสนา กีฬา ประชุมสัมมนา การทูต/ ติดต่อ ทางธุรกิจหรือการค้าขาย/ ทางเข้ามาและออกไปกับเรือเดินสมุทรลำเดียวกันที่แวะจอด ณ ท่าเรือและขึ้นมาค้างคืนบนบก
- นักท่องเที่ยวเข้ามาเยือนประเทศไทย (Passport/ Border Pass)
- Domestic Tourist : นักท่องเที่ยวภายในประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางเพื่อกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่มิใช่เพื่อไปหางานทำหรือหารายได้ (ค้างแรม/ เข้าไป-เย็นกลับ) อาจเป็นคนไทย หรือชาวต่างชาติที่มีถิ่นอยู่ในไทยแล้วเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย

Visitor / Tourist/ Traveler

● ผู้เดินทาง (Traveler)

- ผู้เดินทางระหว่างประเทศ (International Traveler) เดินทางออกนอกประเทศ ไม่คำนึงวัตถุประสงค์และวิธีการเดินทางแม้จะเดินทางโดยทางเท้า (ข้ามแดน) ก็ตาม
- ผู้เดินทางภายในประเทศ (Domestic Traveler) เดินทางออกนอกเมืองที่ตนอยู่ (ในประเทศตน) ไม่คำนึงวัตถุประสงค์และวิธีการเดินทางแม้จะเดินทางโดยทางเท้า ประกอบด้วย Visitor และ Other Visitor

SkyScanner ซึ่งเป็น Search Engine ที่บริการค้นหาตั๋วเครื่องบิน โรงแรมที่พักและรถเช่าออนไลน์ เผยผลสำรวจข้อมูลเจาะลึกพฤติกรรมและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวกว่า 8,000 คน จาก 10 ประเทศทั่วภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

นักท่องเที่ยวชาวไทย 35.2%, นิวซีแลนด์ 50.4%, ฟิลิปปินส์ 50% และออสเตรเลีย 41.85% นิยมบริโภคข้อมูลการท่องเที่ยวก่อนนอน

การค้นหาทริปการท่องเที่ยวยังเป็นปัจจัยหลักในการค้นหาข้อมูลท่องเที่ยวของชาวไทย ขณะที่ชาวมาเลเซีย 44% เลือกค้นหาข้อมูลการท่องเที่ยวตามเพื่อน และชาวอินโดนีเซีย 45% บริโภคข้อมูลเพื่อค้นหาตั๋วเครื่องบินและที่พักราคาถูก ทั้งนี้ OTA (Online Travel Agent) เช่น Agoda TripAdviser CheapTicket Traveloka SkyScanner Expedia HotelCombine Booking.com เป็นต้น ซึ่งเป็นเครื่องมือในการจองตั๋วเครื่องบิน ที่พัก และรถเช่า

- Tripit : แอปฯ รวบรวมข้อมูลการเดินทาง (ตั๋วเครื่องบิน-โรงแรม) โดยนักท่องเที่ยวสามารถวางแผนการเดินทางและแอปฯ นี้จะส่งข้อมูลไปให้นักท่องเที่ยว
- Travel Safe : แอปฯ เรียกหน่วยงานฉุกเฉิน (ตำรวจ, โรงพยาบาล)
- Waze : แอปฯ บอกข้อมูลสภาพการจราจร

แนวโน้มการท่องเที่ยว (Tourism Trend)

www.trekksoft.com (อ้างใน Thai Asia, 2561) เป็นเว็บไซต์จองที่พัก ทัวร์ รถเช่า สืบหาข้อมูลจากนักท่องเที่ยว บริษัททัวร์ และโรงแรมต่างๆ ออกมาเป็น Travel Trend Report 2018 พบว่า นักท่องเที่ยวไม่ได้แค่สนใจแต่เช็किन เดินเล่นแล้วกลับ แต่จะไปเก็บเกี่ยวประสบการณ์ชีวิตมากขึ้น โดยมีแนวโน้มการเดินทางท่องเที่ยว ดังนี้

ขาร์จพลังจากธรรมชาติ :

- ผังตัวในป่า ตัดการสื่อสารทุกอย่างจากโลกภายนอก
- นอนอาบแดดที่เกาะไกลๆ หรือที่เที่ยวที่ไม่พลุกพล่าน
- พักผ่อนจริงจัง แล้วกลับไปทำงานต่อ

ได้ประสบการณ์ไม่เหมือนใคร :

- ทริปสร้างความฟิน แล้วมีเรื่องเล่าไปฝากคนอื่น
- ว่ายน้ำชมฉลามตัวน้อยที่เกาะลังกาวิ (มาเลเซีย)
- นั่งบอลลูนชมป่าเจดีย์แห่งพุกาม (เมียนมาร์)

ทัวร์เดินในเมืองเก่าไม่เหมือนใคร :

- Walking Tour ทำให้รู้จักเมืองที่ได้ดีขึ้น
- เดินตลาดน้อยทรงวาด เก็บสี่ส้นย่านเยาวราช และถนนสายศิลปะเกาะเมืองรัตนโกสินทร์
- เดินชิมอาหารตามร้านเด่นที่มีความดั้งเดิม Food on the Move (Food Tour / Culinary Tour / Gastronomy Tour) พร้อมเรียนรู้ความเป็นมา วัตถุดิบ สรรพคุณ

ท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

- เคารพและเข้าใจวิถีชีวิตคนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว
- มีความรับผิดชอบต่อวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- 2561 : ปีท่องเที่ยววิถีไทย เก๋ไก๋สไตล์ยั่งยืน (ททท.)
- ล่องเรือปลุกป่าชายเลน พอกสป่าโคลน (บ้านแหลม โสมสเตย์)/ เรียนการทำนา (อ.บัว จ.น่าน)/ การอนุรักษ์ม้าน้ำ ชุมชนเกาะพิทักษ์ (ชุมพร)

สนใจวัฒนธรรมบ้านเมืองที่ไป :

- ไม่อ่านแคร์วิวท่องเที่ยวเท่านั้น
- สนใจไกด์หรือทัวร์นำเที่ยวรายวัน
- หนังสือนำชมเฉพาะพื้นที่ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ศิลป์

ทริประเบิดความบ้า :

- นั่งฟอร์มูล่ามั่ง
- นั่งรถชมพายุทอร์นาโด (สหรัฐอเมริกา)
- นั่งรถไฟไปแข่งกรีล่าต้นกำเนิดแม่น้ำโขง
- นั่งรถไฟวีลชมทะเลทราย (ออสเตรเลีย)

สถานที่ท่องเที่ยวสุดตะลึง :

- ชมยอดภูเขาไฟที่ยังไม่ดับ
- ชมแสงเหนือ ดินแดนพระอาทิตย์เที่ยงคืน (นอร์เวย์)
- เกาะรูปหัวใจ ทะเลอันดามัน/ หอยทากมรกต (พังงา)
- เขารูปหัวใจ (สุราษฎร์ธานี)

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ส่วนหนึ่งของ CBT)

การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (Creative Tourism) หมายถึง

-การท่องเที่ยวซึ่งมอบโอกาสให้กับผู้เดินทางในการพัฒนาศักยภาพ

การสร้างสรรค์ของตน ผ่านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์จริง ที่เป็นไปตามลักษณะเฉพาะของพื้นที่เป้าหมายที่ได้ท่องเที่ยว (Richards, 2009 & Raymond,

2010 อ้างใน สุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2556, น. 12 และ อพท. 2558. การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ : บริษัท โคคูน แอนด์ โค จำกัด. น.8)

-การท่องเที่ยวที่มุ่งไปสู่ความผูกพันและประสบการณ์อันแท้จริง ซึ่งได้มา

จากการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้านศิลปะมรดกทางวัฒนธรรมหรือคุณลักษณะเฉพาะของพื้นที่ (Wurzbarger, 2009 อ้างในสุดแดน วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2556, น. 18)

-การท่องเที่ยวที่สนับสนุนให้นักท่องเที่ยวได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจ

ในคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรมและสภาพแวดล้อมของพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้งโดยผ่านประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่หรือเจ้าของวัฒนธรรม (สุดแดน

วิสุทธิลักษณ์ และคณะ, 2556, น. 50)

ฐานคิดที่มาของการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

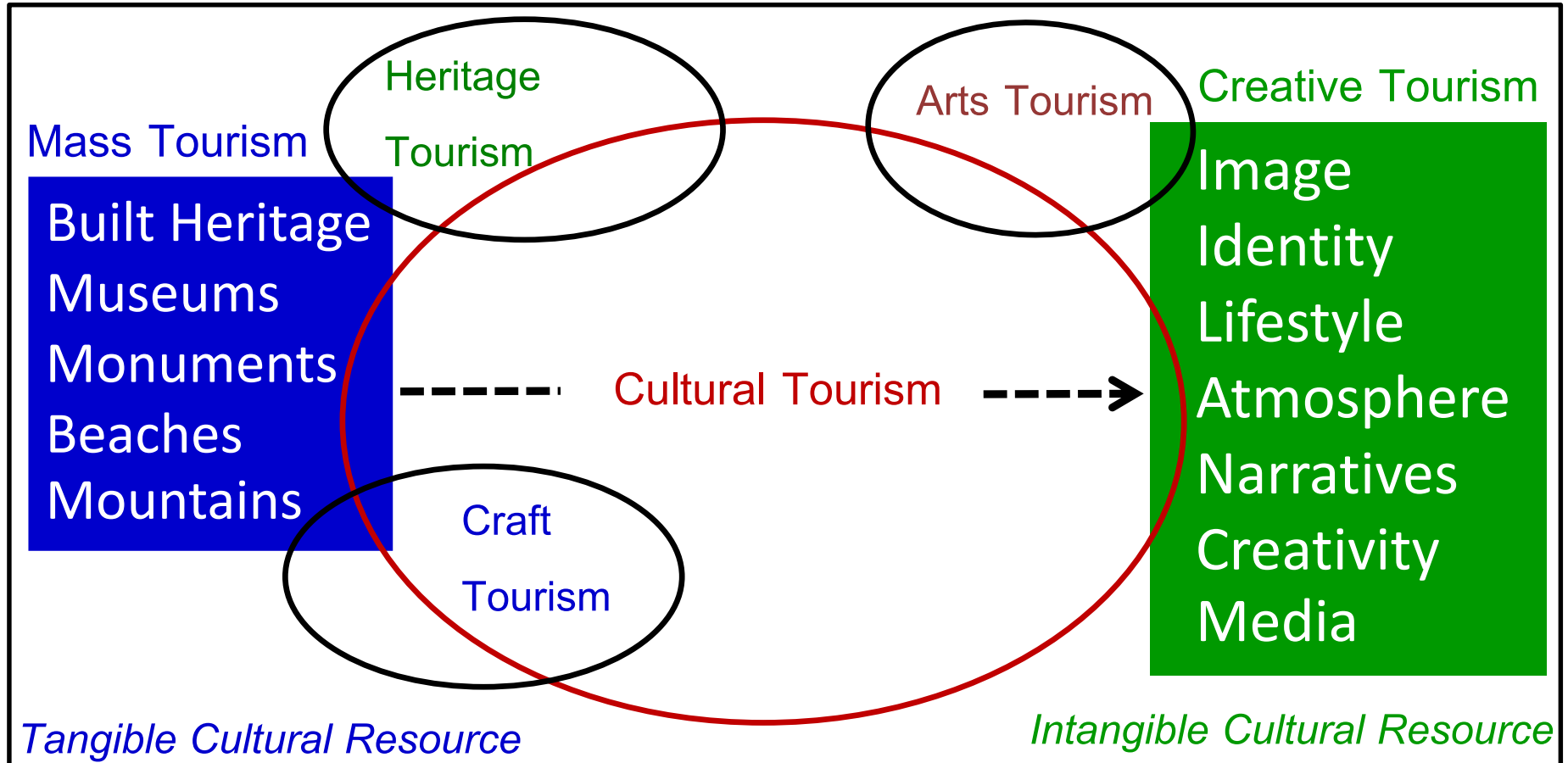
การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (Creative Tourism) เป็นส่วนหนึ่งของ
การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (Cultural Tourism)

การท่องเที่ยวแบบเดิม : เน้นท่องเที่ยวแบบมวลชน (Mass Tourism)
มุ่งไปแวะชมและถ่ายภาพตามสถานที่ที่น่าสนใจและมีความสำคัญในเชิง
ทรัพยากรธรรมชาติ (Natural Resource หาดทราย ภูเขา น้ำตก) และทรัพยากร
ทางวัฒนธรรมที่จับต้องได้ (Tangible Cultural Resource เช่น พิพิธภัณฑ
อนุสรณ์สถาน) หรือมุ่งเน้นเที่ยวตามกระแสความนิยม (Popular tourism)

การท่องเที่ยวแบบใหม่ : เน้นท่องเที่ยวโดยเข้าไปมีส่วนร่วมทาง
วัฒนธรรมในพื้นที่ที่ตนเองเข้าไปเที่ยว หรือพื้นที่ที่มีอัตลักษณ์เฉพาะ =
การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ หรือไปสู่ทรัพยากรทางวัฒนธรรมแบบ
นามธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Resource)

การเปลี่ยนผ่านจากการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Consumption : *Passive Tourism* -----> *Active Tourism (Do & Learn)*
(See, Taste, Photo and Shop) = Experience + Impression

Production : High Culture ----- Popular Culture -----> Everyday Culture
(Real Life or Authentic)

ปัจจุบัน นักท่องเที่ยวมุ่งใส่ใจการท่องเที่ยวภาพลักษณ์ (Image) อัตลักษณ์ (Identity) วิถีชีวิต (Lifestyle) บรรยากาศ (Atmosphere) เรื่องเล่า (Narratives or Story) การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ (Creativity) และสื่อ (Media)

นักท่องเที่ยว**เดิ**มมุ่งสนใจคุณค่าของวัฒนธรรมชนชั้นสูง (High Culture) เช่น ปราสาท ราชวัง หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ โดยเป็นเพียงแค่ผู้ชม ถ่ายภาพ ซื้อของ (การท่องเที่ยวทางศิลปหัตถกรรม-Craft Tourism/ การท่องเที่ยวทางมรดก วัฒนธรรม-Heritage Culture/ การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม-Cultural Tourism/ การท่องเที่ยวเยี่ยมชมศิลปะ-Arts Tourism) ซึ่งเป็นการท่องเที่ยวแบบตั้งรับ (Passive Tourism) เปลี่ยนมาสนใจกับวิถีชีวิตสามัญ (Everyday Culture) เช่น ร้านอาหารพื้นถิ่น ตลาด บ้านเรือน วิถีชีวิตชุมชน ที่จะทำให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น (Active Tourism) ใน “ชีวิตจริง (Real Life)” หรือ “จริงแท้ (Authentic)” โดยมุ่งหมายให้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ จากประสบการณ์จริง (Experience) ที่รู้สึกประทับใจ (Impression) และสามารถนำกลับไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

รูปแบบประสบการณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

Basis of Activity กิจกรรมพื้นฐาน	Type of Experience รูปแบบประสบการณ์
Learning : กิจกรรมการเรียนรู้	Workshops : อบรมปฏิบัติการ
Testing : การชิม (อาหาร, ขนม, เครื่องดื่ม)	Experience/ Open Ateliers : ร่วมชิมไป พร้อมกับการให้ความรู้ + ลงมือปฏิบัติ
Seeing : การเข้าชม	Itineraries : เยี่ยมชมตามจุดต่างๆ ใน เส้นทางการท่องเที่ยว (สวน, ชนบท)
Buying : การซื้อของ	Galleries, Shop Windows : การเดินชม แกลเลอรี/ เยี่ยมชมสินค้าในห้างชั้นนำ

นักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourist) สนใจที่จะเรียนรู้จาก การลงมือทำ และมีความสุข : เมื่อได้ยิน ก็จะมี เมื่อเห็น ก็จะมี แต่เมื่อลงมือทำ ก็จะมี (สุภาษิตจัน)

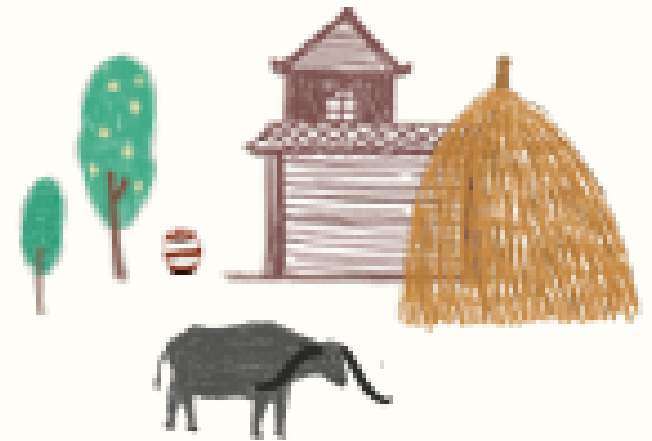
นักท่องเที่ยวแบบเก่า	นักท่องเที่ยวแบบใหม่ (เชิงสร้างสรรค์)
- ต้องการความสนุกสนาน	- ต้องการประสบการณ์แปลกใหม่
- เที่ยวตามกระแส (ใครไปมาแล้ว ก็ไปตาม, ชะโงกทัวร์, แวะถ่ายรูป)	- ต้องการเป็นผู้นำกระแส (ไปก่อนคนอื่น, ไปแล้วต้องโซว์รูป)
- มีเท่าไรใช้เท่านั้น	- มองเห็น เพลิดเพลินไปด้วย แต่ไม่ทำลาย
- แค่อยากได้รู้ว่าได้มาที่นี่แล้ว	- อยากได้แต่ความสนุกสนาน
- มี	- เป็น
- ชอบความเหนือกว่า (หฐู/ เต๋น)	- เข้าใจ (มีความรับผิดชอบมากขึ้น)
- ชอบสิ่งสนุกสนาน	- ชอบกีฬา (ปั่นจักรยาน, ชี Big Bike)
- มีความระมัดระวัง	- ผจญภัย (เที่ยวด้วยตนเอง/ F.I.T.)
- รับประทานอาหารในโรงแรม	- ลองอาหารพื้นเมือง
- มีลักษณะเหมือนกัน	- มีลักษณะผสมผสาน

การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง

Niche Market Tourism	Post Cultural Tourism	Activity Tourism	Specific Tourism (In the Future)
ท่องเที่ยวด้านมืด (Dark Tourism)	ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประเพณี	ท่องเที่ยวเชิงผจญภัย	ท่องเที่ยวอย่างมีจริยธรรม
ท่องเที่ยวเน้นการกิน (Gastronic Tourism)	ท่องเที่ยวเชิงวิจัย	ล่องเรือเล็ก (คายัค)	ท่องเที่ยวในอวกาศ (Space Tourism)
ท่องเที่ยวถ่ายภาพ	ท่องเที่ยวในภูมิภาคที่มีอาณาเขตติดต่อกัน	ท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports Tourism)	ท่องเที่ยวจากสื่อ/สถานที่จำลองขึ้นมา (Virtual Tourism) Youtube : The Forbidden City Virtual Word
ท่องเที่ยวแบบชนสง		ท่องเที่ยวเชิงอาสา (Volunteer Tourism)	
ท่องเที่ยวแบบหนุ่มสาว	(Ethnic Tourism)	ท่องเที่ยวสัตว์ป่า (Wildlife Tourism)	
Death Tourism : คนป่วยไปตายที่สวิสฯ ในที่สวยงาม (รีสอร์ตหรู)			

ชนินทร์ อยู่เพชร. 2558. *เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปีที่ 3* : กรุงเทพฯ , สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สาขาการท่องเที่ยวสถานที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล. น. 21.

เรียนรู้- ดูของจริง - ลงมือทำ

นักท่องเที่ยว

ชุมชน

- มีส่วนร่วมและลงมือทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ร่วมกับชุมชน
- พัฒนาศักยภาพและการสร้างสรรค์ผ่านการลงมือทำด้วยตัวเอง
- พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องราวกับคนในชุมชน
- เกิดความประทับใจ ความผูกพันที่ดีกับชุมชน

- นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
- ชุมชนไม่ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง
- เกิดความเข้มแข็งเพื่อรักษาตัวตนที่แท้จริง
- การท่องเที่ยวของท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

องค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

1. ชม (Viewing)
2. พินิจพิเคราะห์ (Contemplating)
3. เรียนรู้ (Learning)
4. มีส่วนร่วม (Participating)
5. ร่วมสร้าง (Co-creation) : ร่วมออกไอเดีย/ แนวคิด หรือมีกลุ่มที่นักท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้ร่วมสำเนาให้ชุมชนปรับหรือพัฒนาอะไร อาจเรียก “Crowd Sourcing” คือ การเสาะหาข้อมูลจากฝูงชน (นักท่องเที่ยว) เช่น Wikipedia คนอ่านสามารถไปเพิ่มเติมข้อมูลได้ Agoda มี Comment

การท่องเที่ยวโดยพื้นฐานทั่วไป คือ ข้อ 1 และ 2

การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ จะเพิ่มข้อ 3, 4 และ 5

คุณสมบัติของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์

- 1) ผู้ท่องเที่ยวและเจ้าบ้านมีความผูกพันระหว่างกัน (Each engaging the other)
- 2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม (Cross-cultural engagement/ Cultural experience)
- 3) มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งทางวัฒนธรรมของพื้นที่ที่ท่องเที่ยว (Spirit of place/ deep meaning/ understanding of specific cultural of the place)
- 4) ประสบการณ์จากการมีส่วนร่วม (Hands-on experience)
- 5) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกัน/ ส่งผ่าน-ส่งต่อประสบการณ์ (Exchange information/ transformation and transformative experience)
- 6) เป็นผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าเป็นผู้ชม (More participate than observe)

คุณสมบัติของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (ต่อ)

7) นักท่องเที่ยวมีโอกาสพัฒนาศักยภาพในการสร้างสรรค์ของตนเอง และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Co-creating tourism experience)

8) ความจริงแท้ทั้งในกระบวนการการผลิตและผลิตภัณฑ์ หรือจากประสบการณ์จริง (Authentic both process and product/ genuine experience)

9) จดจำประทับใจ เข้าใจ (Memorable/ I Hear and I forget; I see and I remember; and I do and I understand)

10) การท่องเที่ยวแบบจำเพาะเจาะจง (Tailor-made approach)

(สุดแดน วิสุทธิลักษณ์และคณะ, 2556, น. 20-21)

สุดแดน วิสุทธิลักษณ์, พิเชฐ สายพันธ์, อรุณา เตพละกุล และ ธีระ สิ้นเดชารักษ์. (2556). *การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์*.

กรุงเทพฯ : องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน).

สรุป การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ คือ

- การท่องเที่ยวที่มีความจำเพาะเจาะจง
- นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้กับเจ้าของพื้นที่/ เจ้าของด้านวัฒนธรรม วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติในพื้นที่ท่องเที่ยวได้อย่างมีความสุขหรือมีความประทับใจ
- พร้อมพบความจริงแท้ในชีวิตจริงของวิถีสามัญที่อยู่ในชุมชน
- โดยมีจุดหมายเพื่อสนทนา แลกเปลี่ยน เรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรม
- ใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือทำความเข้าใจกันระหว่างวัฒนธรรม
- ทำให้ชุมชนเห็นคุณค่าของตนเอง และนักท่องเที่ยวได้เห็นคุณค่าทางสังคม วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมในพื้นที่ท่องเที่ยวอย่างลึกซึ้ง และได้รับมอบโอกาสในการพัฒนาศักยภาพการสร้างสรรค์ของตนเองเพื่อนำประสบการณ์จริงไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์

- บ้านตัววี (โรงแรมในป่า) เมืองเยลาปา ประเทศเม็กซิโก ไม่ใช่สังกะสี นำลูกฟูกมาทำหน้าต่าง หลังคาออกแบบโดย เฮนส์ เลกลอ เปิดบริการ 2007
- โรงแรมน้ำแข็งประเทศแคนาดา ปิดให้บริการ 2001 ในสวนสาธารณะมอแนมอเร อุณหภูมิห้องไม่ต่ำกว่า -5 องศา แม้ข้างนอกจะต่ำกว่า -30 องศา
- โรงแรมกระทะหลบภัย ประเทศเนเธอร์แลนด์ ใช้ที่หลบภัยจากหลุมขุดเจาะน้ำมันในยุค 1970 เป็นแคปซูลสี่เหลี่ยมเปิดให้เข้าพัก 3 คน/ แคปซูล
- โรงแรมลอยน้ำ ประเทศสวีเดน โดยมีเรือลากอยู่ในแม่น้ำ
- โรงแรมปราสาททราย เมืองดอเรส ประเทศอังกฤษ เปิด 2008
- โรงแรมเกลือ ประเทศโบลิเวีย
- โรงแรมแบบไฮสเทลทำด้วยเครื่องบินจัมโบ้เจ็ท Boeing747 ประเทศสวีเดน ห่างจากสนามบิน Arlanda เพียง 10 นาที
- โรงแรมที่ทำจากท่อน้ำทิ้งสาธารณะ ประเทศออสเตรีย ในสวน Berne Park และ Ottensheim Park

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (ต่อ)

- โรงแรมเก่า Cappadocia ในหมู่บ้าน Urgap ประเทศตุรกี ประยุกต์จากถ้ำในภูเขาของเขตเมืองเก่าแก่ในยุคคริสต์ศตวรรษที่ 5
- โรงแรม Fox (www.hotelfox.dk) โดยใช้ศิลปิน 21 คน สร้างสรรค์ 1 พันแนวคิดออกแบบห้อง 61 ห้อง ให้มีบรรยากาศแตกต่างกันไป
- กิจกรรม It's Time for Earth Hour ที่รณรงค์ปิดไฟ 20.30-21.30 น. ทุกวันที่ 31 มี.ค. บางแห่งจัดงาน Painting in the Dark
- สายการบิน Air New Zealand มีตู้ Self Check-in Kios/ เก้าอี้ปรับเปลี่ยนให้หันหน้าจากด้านข้างเข้าหากัน โดยแปลงพนักวางแขนระหว่างเก้าอี้สองตัวเป็นโต๊ะ หรือแปลงเก้าอี้สองตัวเป็นที่นอนแนวขวางโดยให้หัวนอนติดหน้าต่าง
- สายการบิน All Nippon Airways (ญี่ปุ่น) จัดห้อง Private Business Class Lounge/ Seat โดยใช้แสงไฟ LED เพื่อลดพลังงาน
- สายการบิน Lufthansa (เยอรมัน) จัดห้อง Lounge ที่สนามบินแบบโปร่งแสง เพื่อลดการใช้พลังงานไฟฟ้า

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (ต่อ)

- สายการบิน Delta Airline (สหรัฐอเมริกา) Build a Better Airline Not Just a Bigger One จัดการให้บริการอย่างดีเยี่ยมดูจรรยาติมิตรเพื่อบริการที่ดีมากกว่ามุ่งสร้างให้เป็นสายการบินขนาดใหญ่เพื่อให้บริการคนจำนวนมาก
- สายการบิน Finnair (ฟินแลนด์) จัดห้องสปาพร้อมสระว่ายน้ำติดผนังกระจก สนามบินเพื่อเพิ่มอรรถรสในการพักผ่อนระหว่างรอเปลี่ยนเครื่อง และลดการใช้ไฟฟ้า อีกทั้งจัดที่นั่งที่ลดการใช้วัสดุสิ้นเปลืองด้วยดีไซน์ใหม่ๆ
- บ้านพระนนท์ เบด แอนด์ เบรกฟาสต์ สร้างจากบ้านเก่า 70 ปี ทำให้เป็นสไตล์ Thai-Colonial บริการโดยเจ้าของบ้าน
- วิลล่า มาร็อก รีสอร์ท อ.ปราณบุรี จ.ประจวบฯ เป็นรีสอร์ทที่อยู่ริมทะเล เปิดพื้นที่สาธารณะให้คนทั่วไปได้เดินผ่านไปมา พร้อมจัดภูมิทัศน์ชายหาดที่กลมกลืนกับธรรมชาติ แต่ละห้องตกแต่งแบบโมร็อกโก แต่มีชื่อเรียกขานตามชื่อเครื่องเทศของชาวอาหรับ

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (ต่อ)

- โรงแรมเชียงใหม่ แมนชั่น (เยาวราช กทม.) สร้างจากแรงบันดาลใจของความเป็นโรมานติกและหรรษาของเมืองเชียงใหม่ยุค 1930 (วัฒนธรรมตะวันตกผสมกับตะวันออก) ทำให้กลายเป็นโรงแรมจีนโบราณและมีความร่วมสมัยอยู่ในตัว
- ลีซู ลอดจ์ (เชียงใหม่) เป็นรีสอร์ตที่ไม่มีแอร์ เพราะอากาศเย็นตลอดปี ไม่มีทีวี และเครื่องใช้ไฟฟ้า มีการทำกิจกรรมร่วมกับชาวเขาเผ่าลาหู่และเผ่าอาข่า (เล่นดนตรี เต้นรำ) ที่อาศัยอยู่รอบๆ รีสอร์ต 150 ครัวเรือน 900 คน กิจกรรมนั่งช้าง ตกแต่งด้วยวัสดุธรรมชาติในท้องถิ่น (ไม้ไผ่ หญ้าคา) ซึ่งก่อสร้างเป็นสถาปัตยกรรมที่กลมกลืนกับท้องถิ่น

ชนินทร์ อยู่เพชร. 2558. *เอกสารประกอบการอบรมการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ปีที่ 3* : กรุงเทพฯ , สถาบันพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ สาขาการท่องเที่ยวสถานที่ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล. น. 22-28.

- กิจกรรมยিংหนั่งสตีกใส่เมล็ดพันธุ์ไม้เพื่อปลูกป่าไม้ (Trip & Treat ททท.)
- อบรมการปั้นเซรามิค เมืองซานตา เฟ สหรัฐอเมริกา ระหว่างศิลปินและผู้อบรมใน Green River Pottery Studio ส่วนตัวของศิลปิน (Workshop)

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (ต่อ)

- การปั้นเครื่อง “สังคโลก” เมือง Seto, Yokohama, Kyoto และ Mashiko เรียก
รวมกันว่า “Pottery Tow” ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูใบไม้ผลิ จะมีเทศกาลปั้น
เซรามิกที่ Pottery Studio (Workshop) 150,000-250,000 เยน ไม่รวมอาหาร
และค่าจัดส่งชิ้นงาน ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างศิลปินและผู้อบรม
ใช้เวลาประมาณ 3 ชม. 1-4 คน/ กลุ่มอบรม
- การทำเส้นโซบะ (ก๋วยเตี๋ยว) หมู่บ้าน Togakushi เมือง Nagano ญี่ปุ่น ทำจาก
ดอกโซบะที่บานช่วงฤดูใบไม้ผลิ มีร้านโซบะมากกว่า 30 ร้าน
มีพิพิธภัณฑ์โซบะ จัดอบรมเป็น Course A และ B (3,000 เยน, 700 เยน)
- การปั่นเส้นโยขนแกะ เมือง Santa Fe สหรัฐฯ สอนการเตรียมเส้นใย การปั่น
การถัก (Knitting) พร้อมรับทราบประวัติความเป็นมา วิธีการต่างๆ 49 USD. ที่
Surrey Museum เมือง Surrey แคนาดา จัดแสดงพิพิธภัณฑ์โชว์เครื่องปั่นใย
แบบโบราณ และอบรม 40 CAD อุปกรณ์ 12 CAD และที่ไอร์แลนด์ ก็จัดอบรม
การปั่นลินินและขนแกะแบบวงล้อ 30 Euro

- การทำกลองอินเดียแดง ให้ความรู้เรื่องการศึกษา การรักษาโรค ประวัติศาสตร์ และ ประเพณี เสมือนจังหวัดการเต้นของหัวใจพระแม่ธรณี (Mother Earth) เชื่อมระหว่าง ชนเผ่ากับผีบรรพบุรุษ (Great Spirit) และใช้ทำพิธีกรรมต่างๆ 160 USD. สำหรับทำ กลอง 12-16 นิ้ว และมีกลองทำจากหนังกวาง Elk
- การทำตัวดักฝัน (Dream Catcher) ของชาวอินเดียแดง ช่วยดักฝันร้าย และกรอง ฝันดีผ่านตาข่ายและลงมาตามขนนกเข้าสู่ตัวบุคคลขณะกำลังหลับ นิยมกันที่รัฐ Arkansas 10 USD. อบรมได้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ นอกจากนี้ กลุ่มลูกไม้ แห่งบ้านคีรี วง อ.ลานสกา จ.นครศรีธรรมราช ก็มีการจัดทำและอบรมด้วย
- การทอผ้า (Weaving) ในสหรัฐฯ ทวีปอเมริกาใต้ และทวีปยุโรป เช่น ลัตเวีย เปิด สอนมาตั้งแต่ 1974 เน้นสอนหัตถกรรมโบราณทั้งเดี่ยวและแบบกลุ่ม พร้อมชม เครื่องทอชนิดต่างๆ ในพิพิธภัณฑ์ โดยมีวิทยากรจาก The Studio of Applied Folk Arts “Durbe” ที่ The Santa Fe School of Weaving-Miriam’s Well ก็สอนทอผ้า ปั่นเส้นใยขนแกะ และการถัก มีหนังสือและอุปกรณ์ให้

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์ (ต่อ)

- การปั้นเครื่อง “สังคโลก” เมือง Seto, Yokohama, Kyoto และ Mashiko เรียก
รวมกันว่า “Pottery Tow” ในช่วงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูใบไม้ผลิ จะมีเทศกาลปั้น
เซรามิกที่ Pottery Studio (Workshop) 150,000-250,000 เยน ไม่รวมอาหาร
และค่าจัดส่งชิ้นงาน ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารระหว่างศิลปินและผู้อบรม
ใช้เวลาประมาณ 3 ชม. 1-4 คน/ กลุ่มอบรม
- การทำเส้นโซบะ (ก๋วยเตี๋ยว) หมู่บ้าน Togakushi เมือง Nagano ญี่ปุ่น ทำจาก
ดอกโซบะที่บานช่วงฤดูใบไม้ผลิ มีร้านโซบะมากกว่า 30 ร้านมีพิพิธภัณฑ์โซบะ
จัดอบรมเป็น Course A และ B (3,000 เยน, 700 เยน)

(2) แนวทางการวางแผนจัดทำโครงการพัฒนา การท่องเที่ยวชุมชน

ประธานโครงการ

- กำหนดบทบาทการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการพัฒนาสินค้าท่องเที่ยว

เกณฑ์พัฒนาการท่องเที่ยว โดยชุมชน

- แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน

คัดเลือกสินค้าท่องเที่ยว ที่ชุมชนเป็นเจ้าของ

- เครื่องมือสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการวางแผนการท่องเที่ยวโดยชุมชน

นำเสนอการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชิง บูรณาการ ร่วมกับสถาบันการศึกษา

- ส่งเสริมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการนำเสนอสินค้าท่องเที่ยวโดยชุมชน

โปรแกรมการท่องเที่ยว

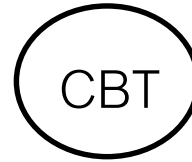
- การบริหารจัดการผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวสู่ชุมชน

คำถามจากชุมชน
เกี่ยวกับการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน
(CBT : Community-
Based Tourism

การท่องเที่ยวจะช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมได้หรือไม่

รัฐบาลจะช่วยสนับสนุนชุมชนได้อย่างไร

ชุมชนจะมีโอกาสได้มีส่วนร่วม
ในการพัฒนาการท่องเที่ยวหรือไม่

ชุมชนจะได้ประโยชน์อะไรจาก
การพัฒนาการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวจะช่วยในการอนุรักษ์วัฒนธรรม
และความเป็นอยู่ของชุมชนหรือไม่

การท่องเที่ยวจะช่วยยกระดับมาตรฐานชีวิต
และนำความเจริญมาให้หรือไม่

จะมีการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร เมื่อไร และที่ไหน
การท่องเที่ยวในชุมชนมีการวางแผนและเป้าหมายอย่างไร

หลักในการวางแผนพัฒนา CBT (PIC Planning Principles)

ดัดแปลงจาก พิมพ์ระวี โรจน์รุ่งสัจย์.,
2553, น. 67, 132

PARTICIPATORY (การมีส่วนร่วม)

- พังชุมชนเพื่อตั้งเป้าหมายด้านการท่องเที่ยว
- ให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมในกระบวนการตัดสินใจ
- เปิดโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชน
- สร้างความรู้และความตื่นตัวในชุมชน

ขั้นตอนการวางแผน

INCREMENTAL (การสร้างผลประโยชน์)

- เลือกแนวทางการพัฒนาอย่างระมัดระวัง
- พัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป
- วัดและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง
(ผลกระทบบวก/ ลบ : เศรษฐกิจ, สังคมวัฒนธรรม,
สิ่งแวดล้อม)

COLLABORATION (ความร่วมมือ)

- ภาครัฐ
- ภาคเอกชน
- คณะบริหาร (องค์กร)
- ชุมชน

ขั้นตอนการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน (CBT)

- ขั้นตอนที่ 1
- 1) เข้าใจทรัพยากรที่ชุมชนมี (วัฒนธรรม วิถีชีวิต ธรรมชาติ) เด่น?
 - 2) รวมกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนมาดำเนินการพัฒนา
-
- ขั้นตอนที่ 2
- 3) ทำให้ชุมชนเข้าใจผลดี-ผลเสียที่อาจเกิดจากการพัฒนา
 - 4) พัฒนาแผนการท่องเที่ยวโดยวางเป้าหมาย+จุดประสงค์ให้ชัด
 - 5) จัดตั้งองค์กรในชุมชนเพื่อดำเนินงานพัฒนา ให้เป็นรูปร่าง
 - 6) ดำเนินการพัฒนาทุกระยะ ได้รับความคิดเห็นจากชุมชน+คนอื่น ๆ
 - 7) ระบุแกนนำ (Key Leader) เพื่อขับเคลื่อนดำเนินการพัฒนา
-
- ขั้นตอนที่ 3
- 8) พัฒนาการศึกษาเน้นท่องเที่ยว และมีการฝึกอบรมให้ชุมชน
 - 9) สร้างเครือข่ายความร่วมมือจากองค์กรรัฐ+เอกชน, ผู้เชี่ยวชาญ

หลักการงานของการท่องเที่ยวชุมชน (CBT)

- 1) CBT ต้องมาจากความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง (ศึกษาสภาพปัญหา และผลกระทบการท่องเที่ยวอย่างรอบด้าน)
- 2) สมาชิกในชุมชนร่วมกันคิด วางแผน ทำ ติดตามประเมินผล เรียนรู้ รับประโยชน์
- 3) ชุมชนควรรวมตัวกันเป็นกลุ่ม ชมรม องค์กร (หรือองค์กรชุมชน) เพื่อกำหนดทิศทาง นโยบายการบริหาร จัดการ ประสานงาน ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ร่วมกัน
- 4) รูปแบบ เนื้อหา กิจกรรม ดำเนินถึงการอยู่ร่วมกันอย่างเท่าเทียม เป็นธรรม ให้ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรมอย่างสร้างสรรค์
- 5) มีกฎระเบียบที่เห็นร่วมกันในชุมชนสำหรับการจัดการและกำกับดูแลไปตามกติกา
- 6) ภาครัฐที่เกี่ยวข้องควรร่วมกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนา CBT ได้อย่างถูกต้อง
- 7) มีมาตรฐานจากข้อตกลงร่วม (สะอาด ปลอดภัย กระจายได้เป็นธรรม และ C.C.)
- 8) รายได้ควรแบ่งส่วนหนึ่งไปพัฒนาชุมชนและอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน
- 9) ชุมชนยังคงดำรงชีพด้วยอาชีพหลักดั้งเดิม อย่าให้การท่องเที่ยวเป็นรายได้หลัก
- 10) ควรมองมิตินอกชุมชน (ตลาด นโยบายรัฐที่สนับสนุน พฤติกรรมนักท่องเที่ยว)

CBT หรือ TIC

ชุมชนจะเลือกการท่องเที่ยวแบบไหน ???

CBT : Community Based-Tourism

การท่องเที่ยวโดยชุมชน

เกิดจากความต้องการร่วมกันของชุมชน

วางแผน-ตัดสินใจ-ดำเนินการ-รับประโยชน์

CBT หรือ TIC

ชุมชนจะเลือกการท่องเที่ยวแบบไหน ???

TIC : Tourism in Community

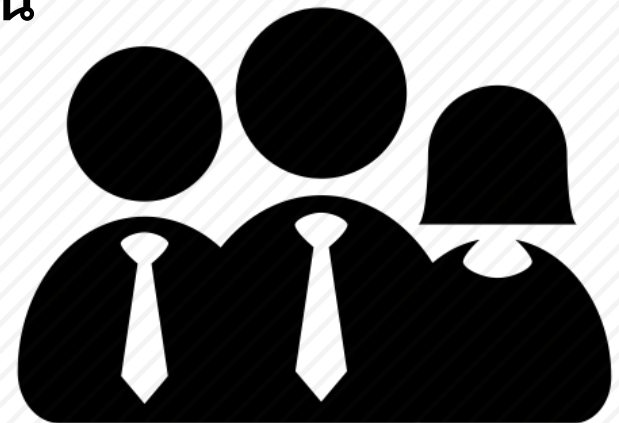
การท่องเที่ยวในชุมชน

เกิดจากความต้องการคนหรือบางกลุ่มในชุมชน

วางแผน-ตัดสินใจ-ดำเนินการ-รับประโยชน์

เพียงคนเดียวหรือเพียงแค่บางกลุ่ม

นักธุรกิจชุมชน

CBT หรือ TIC

ชุมชนจะเลือกการท่องเที่ยวแบบไหน ???

CBT -----> CBT

การท่องเที่ยวที่ไม่มุ่งหวังเป็นรายได้หลัก : กิจกรรมเสริม
ชุมชนมีความสุข ไม่แออัด ไม่มุ่งหวังผลกำไร สมดุลในธรรมชาติ

CBT -----> TIC

การท่องเที่ยวที่มุ่งหวังเป็นรายได้หลัก : กิจกรรมใหม่
ชุมชนขัดแย้ง แออัด ของทุกอย่าง คือ เงิน...เงิน ไม่มีความสมดุล
ในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ขั้นตอนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1. ริเริ่ม > หาแนวร่วม > ศึกษาชุมชนตัวอย่าง/ หาองค์ความรู้
2. สำรวจทรัพยากร/ กิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม
3. ประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวและกำหนดแนวทางการพัฒนา
4. จัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว (Zoning)
5. กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
6. ประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
7. จัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเสริมในแหล่ง ฯ
8. ร่วมกันแบ่งหน้าที่และแบ่งปันผลประโยชน์ ***
9. ภาครัฐเอื้อข่าย (รัฐ, เอกชน, สถาบันการศึกษา, ชุมชนอื่นๆ) ***
10. ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบผ่านสื่อ
11. ร่วมกันประเมินผล >> ปรับปรุง + พัฒนา

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

- 1) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแม่กำปอง ม.3 ต.ห้วยแก้ว อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่
- 2) ศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แม่กลางหลวง ม.17 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
- 3) บ้านหาดผาชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ม.3 ต.เมืองจ๋าง อ.ภูเพียง จ.น่าน
- 4) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านแม่ละนา ม.1 ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
- 5) ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ม.15 ถ.บางระมาด แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กทม.
- 6) พิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านมอญ บางกระดี่ ม.2, 8, 9 ถ.พระราม 2 แขวงสามตุ่ม เขตบางขุนเทียน กทม.
- 7) กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต.ห้วยแร้ง จ.ตราด (ม. 5 ต.ห้วยแร้ง อ.เมือง)
- 8) ชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก ม.3 ต.เกาะช้าง อ.เกาะช้าง จ.ตราด
- 9) ชุมชนรักคลองบางพระ ต.บางพระ อ.เมือง จ.ตราด
- 10) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว (คลองมหาสวัสดิ์) ม.1 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
- 11) กลุ่มโฮมสเตย์ท่าคา ม.2 ต.ท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- 12) ชุมชนบ้านบางแม่หม้าย ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาร้า จ.สุพรรณบุรี

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวโดยชุมชน (ต่อ)

- 13) หมู่บ้านวัฒนธรรมภูไทบ้านโคกโก่ง ม.5 ต.กุดหว้า อ.กุดฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์
- 14) โฮมสเตย์บ้านปราสาท ม.7 ต.ธารปราสาท อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา
- 15) ชุมชนบ้านเกาะกลาง 195 ม.4 ต.คลองประสงค์ อ.เมือง จ.กระบี่
- 16) ชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าต้นน้ำพะโต๊ะ ม.6 ต.ปากทรง ต.พะโต๊ะ อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร
- 17) ชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ ม.14 ต.บางน้ำจืด อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- 18) กลุ่มทะเลหมอกกรุงชิง ม.1 ต.กรุงชิง อ.นบพิตำ จ.นครศรีธรรมราช
- 19) กลุ่มประมงชายฝั่งรักบ้านเกิด ม.2 ต.ท้องเนียน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช
- 20) ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกาะยาวน้อย ม.1 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว จ.พังงา
- 21) ชุมชนท่องเที่ยวทรายขาว ม.5 ต.ทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
- 22) กลุ่มมุสลิมโฮมสเตย์ ม.3 ต.ม่วงกลาง อ.กะเปอร์ จ.ระนอง
- 23) ชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ ม.3 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา
- 24) กลุ่มจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านบ่อเจ็ดลูก ม.1 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล
- 25) ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ม.5 ต.ลีเล็ด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)

- 1) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแม่กำปอง ม.3 ต.ห้วยแก้ว อ.แม่ออน จ.เชียงใหม่
- 2) ศูนย์การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์แม่กลางหลวง ม.17 ต.บ้านหลวง อ.จอมทอง จ.เชียงใหม่
- 3) บ้านหาดผาชนอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ม.3 ต.เมืองจ๋าง อ.ภูเพียง จ.น่าน
- 4) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์โดยชุมชนบ้านแม่ละนา ม.1 ต.ปางมะผ้า อ.ปางมะผ้า จ.แม่ฮ่องสอน
- 5) ตลาดน้ำคลองลัดมะยม ม.15 ถ.บางระมาด แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กทม.
- 6) พิพิธภัณฑ์ชุมชนบ้านมอญ บางกระดี่ ม.2, 8, 9 ถ.พระราม 2 แขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน กทม.
- 7) กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ต.ห้วยแร้ง จ.ตราด (ม. 5 ต.ห้วยแร้ง อ.เมือง)
- 8) ชมรมนำเที่ยวพื้นบ้านสลักคอก ม.3 ต.เกาะช้าง อ.เกาะช้าง จ.ตราด
- 9) ชุมชนรักคลองบางพระ ต.บางพระ อ.เมือง จ.ตราด
- 10) วิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว (คลองมหาสวัสดิ์) ม.1 ต.ศาลายา อ.พุทธมณฑล จ.นครปฐม
- 11) กลุ่มโฮมสเตย์ท่าคา ม.2 ต.ท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
- 12) ชุมชนบ้านบางแม่หม้าย ม.4 ต.บางใหญ่ อ.บางปลาม้า จ.สุพรรณบุรี

ตัวอย่าง การท่องเที่ยวโดยชุมชน (ต่อ)

- 13) หมู่บ้านวัฒนธรรมภูไทบ้านโคกโก่ง ม.5 ต.กุดหว้า อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์
- 14) โฮมสเตย์บ้านปราสาท ม.7 ต.ธารปราสาท อ.โนนสูง จ.นครราชสีมา
- 15) ชุมชนบ้านเกาะกลาง 195 ม.4 ต.คลองประสงค์ อ.เมือง จ.กระบี่
- 16) ชมรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศป่าต้นน้ำพะโต๊ะ ม.6 ต.ปากทรง ต.พะโต๊ะ อ.พะโต๊ะ จ.ชุมพร
- 17) ชุมชนบ้านเกาะพิทักษ์ ม.14 ต.บางน้ำจืด อ.หลังสวน จ.ชุมพร
- 18) กลุ่มทะเลหมอกกรุงชิง ม.1 ต.กรุงชิง อ.นบพิตำ จ.นครศรีธรรมราช
- 19) กลุ่มประมงชายฝั่งรักบ้านเกิด ม.2 ต.ท้องเนียน อ.ขนอม จ.นครศรีธรรมราช
- 20) ชมรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เกาะยาวน้อย ม.1 ต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว จ.พังงา
- 21) ชุมชนท่องเที่ยวทรายขาว ม.5 ต.ทรายขาว อ.โคกโพธิ์ จ.ปัตตานี
- 22) กลุ่มมุสลิมโฮมสเตย์ ม.3 ต.ม่วงกลาง อ.กะเปอร์ จ.ระนอง
- 23) ชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ ม.3 ต.เกาะยอ อ.เมือง จ.สงขลา
- 24) กลุ่มจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านบ่อเจ็ดลูก ม.1 ต.ปากน้ำ อ.ละงู จ.สตูล
- 25) ชุมชนลีเล็ดนำเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ ม.5 ต.ลีเล็ด อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี

(3) การบริหารจัดการและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเมือง

- 1 การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว (Tourism Potential Assessment)
- 2 การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (Tourist Attraction Development)
- 3 การจัดการโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (Infrastructure and Facilities for Tourism)

(3.1) การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว

แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว (1)

ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยว :		
พิกัด GPS :		
ที่อยู่ :		
หน่วยงานรับผิดชอบ :		
ผู้ประสานงาน :		โทร.
ประเภทของทรัพยากรท่องเที่ยว		
ลักษณะหลัก (4As)	ความน่าดึงดูดใจ	
	การเข้าถึง	
	ความน่าประทับใจ	
	การบริการที่มี	

แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว (2)

ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม :

พิกัด GPS :

ที่อยู่ :

การเข้าถึง :

ความสำคัญ :

กิจกรรม :

สภาพปัจจุบัน :

ปัญหา :

ข้อจำกัดในการพัฒนา :

แนวโน้มในอนาคต :

ชื่อทรัพยากรท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเทศกาล :

แหล่ง/ พื้นที่จัดงาน :

ความเป็นมา :

ความสำคัญ :

ลักษณะเด่น :

สภาพปัจจุบัน :

ปัญหา :

ข้อจำกัดในการพัฒนา :

แบบประเมินลำดับความเป็นสถานที่นำท่องเที่ยว

ทรัพยากรท่องเที่ยวต่อไปนี้เป็นสถานที่นำท่องเที่ยวของ (ตำบล/ อำเภอ/ จังหวัด) ในระดับใด

ทรัพยากรทางธรรมชาติ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.					
2.					
3.					
4.					
ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณวัตถุ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.					
2.					
3.					
4.					
ทรัพยากรทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.					
2.					
3.					
4.					

โดยให้คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 คือ มากที่สุด/ 3.41-4.20 คือ มาก/
2.61-3.40 คือ ปานกลาง/ 1.81-2.60 คือ น้อย/ 1.00-1.80 คือ น้อยที่สุด

ขั้นตอนการสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม

- 1) กำหนดทรัพยากรที่จะทำการสำรวจข้อมูล
- 2) ตรวจสอบว่ามีหน่วยงาน/ องค์กร/ ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ของทรัพยากรท่องเที่ยวที่จะสำรวจหรือไม่ เพื่อเชิญร่วมให้ข้อมูลประกอบการสำรวจทรัพยากร
- 3) เชิญหน่วยงาน/ องค์กร/ ชุมชนฯ และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง (ททท./ สนง.ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด/ พัฒนาการ/ วัฒนธรรม/ สถาบันการศึกษา) เพื่อร่วมออกพื้นที่ประเมินทรัพยากรท่องเที่ยว
- 4) ออกแบบสำรวจทรัพยากรท่องเที่ยว (ควรให้ผู้เชี่ยวชาญร่วมออกแบบหรือประเมินแบบสำรวจฯ ว่าใช้ได้หรือไม่)
- 5) สำรวจทรัพยากร จากนั้น รวบรวมข้อมูลและสรุป
- 6) จัดเวทีชาวบ้าน เชิญทุกภาคส่วนวิพากษ์ผลการสำรวจฯ
- 7) สรุปผลข้อมูลการสำรวจฯ และนำไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนา

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง

- คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวหรือศักยภาพของตัวแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดใจและสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว
- ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวในด้านของสิ่งอำนวยความสะดวก สภาพการเข้าถึง สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน

ศักยภาพทรัพยากรการท่องเที่ยว (ต่อ)

เพื่อให้การจัดการการพัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวและการจัดนำเที่ยวในท้องถิ่นมีทิศทางที่เหมาะสมกับต่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในท้องถิ่น คือ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เฉพาะถิ่นและเกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศต้องเอื้อประโยชน์ต่อการให้การศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน มีการจัดการที่ยั่งยืน และชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วม จึงควร เกณฑ์การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ดังนี้

1. ทรัพยากรท่องเที่ยว
2. องค์ประกอบการจัดการ
3. กิจกรรมและการเรียนรู้
4. การมีส่วนร่วม

จิตศักดิ์ พุฒิจร (2546 (ก) อ้างใน ฤกษ์สร ฤทธิมนตรี และคณะ, 2554 : 40-41) ได้กำหนด**ตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมิน ศักยภาพการท่องเที่ยว** มีดังนี้

1) ทรัพยากรท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและความดึงดูดใจ
- ความอุดมสมบูรณ์ของชีวภาพและพันธุ์พืช
- ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ป่า/ ปะการัง/ สัตว์ทะเล
- ความเปราะบางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศ
- สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการท่องเที่ยว
- สภาพของพื้นดินพืชคลุมดินและบริเวณโดยรอบ
- สภาพทัศนียภาพและความสวยงามของทรัพยากรการท่องเที่ยว
- สภาพพื้นที่ที่มีความสัมพันธ์เหมาะสมกับกิจกรรม
- ศักยภาพในการเข้าถึงพื้นที่
- ศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาในอนาคต
- ทรัพยากรที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (เกี่ยวเนื่องกับระบบนิเวศ)

ตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว (ต่อ)

2) การจัดการ ประกอบด้วย

- ความกลมกลืนและความเหมาะสมของสิ่งอำนวยความสะดวกกับสภาพแวดล้อม
- การจัดการขยะ
- การจัดการคุณภาพเสียง
- การจัดการคุณภาพน้ำ
- การจัดการด้านความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน
- การจัดการแบ่งเขตพื้นที่ให้เหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Zoning)
- การคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (Carrying Capacity : C.C.)
- มาตรการเฝ้าระวัง และป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
- การดำเนินงานตามแผนแม่บท/ แผนการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่วางไว้
- คุณภาพในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

ตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว (ต่อ)

3) กิจกรรมและการเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ประโยชน์และความคุ้มค่าในการเรียนรู้
- รูปแบบ เนื้อหา ความรู้และวิธีการสื่อความหมายที่

เหมาะสม

- ความหลากหลายของกิจกรรมเชิงนิเวศในพื้นที่
- กิจกรรมมีความเหมาะสม หรือเอื้ออำนวยต่อกระบวนการ

สร้างจิตสำนึกแก่

นักท่องเที่ยว

- กิจกรรมเอื้ออำนวยหรือเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

ตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว (ต่อ)

4) การมีส่วนร่วมและการขยายเครือข่าย

ประกอบด้วย

- ประโยชน์ต่อชุมชนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม
- ประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ
- ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา
- ความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน/องค์กรพื้นที่/นักท่องเที่ยว

ตัวอย่างแบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว

แบบประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว ชื่อแหล่งท่องเที่ยว :

ผู้ประเมิน สังกัด เบอร์โทรศัพท์

ระดับคะแนนศักยภาพ 1 = น้อยที่สุด 2 = น้อย 3 = ปานกลาง 4 = มาก และ 5 = มากที่สุด

ตัวชี้วัดศักยภาพการท่องเที่ยว	ค่าคะแนน	รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1 - 5		
1. ด้านพื้นที่			
1.1 การคมนาคม			
1.1.1 การเดินทางเข้าถึง			
1.1.2 ระยะทางจากเมืองหลัก/ แหล่งท่องเที่ยวหลัก			
1.1.3 มีป้ายบอกทางเป็นระยะ			
1.2 มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่น			
1.3 ความมีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและดึงดูดใจ			
1.4 ความโดดเด่นด้านทัศนียภาพ			
1.5 สภาพพื้นที่มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการท่องเที่ยว			
1.6 มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม			

โดยให้คะแนนเฉลี่ย 4.21-5.00 คือ มากที่สุด/ 3.41-4.20 คือ มาก/
2.61-3.40 คือ ปานกลาง/ 1.81-2.60 คือ น้อย/ 1.00-1.80 คือ น้อยที่สุด

ตัวชี้วัดศักยภาพการท่องเที่ยว	ค่าคะแนน	รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1 - 5		
2. ด้านการจัดการ			
2.1 มีแผนบริหารจัดการพื้นที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
2.2 การจัดการด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม			
2.2.1 การจัดทัศนียภาพโดยรอบมีความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม			
2.2.2 การอนุรักษ์/ดูแลไว้ซึ่งสภาพดั้งเดิมของทรัพยากร			
2.2 การจัดการด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม (ต่อ)			
2.2.3 การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ (CC)			
2.2.4 การแบ่งเขตการจัดการ (Zoning)			
2.2.5 มาตรการเฝ้าระวังและป้องกันผล กระทบด้านสิ่งแวดล้อม เช่น เสียง น้ำ ขยะ เป็นต้น			
2.3 การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก			
2.3.1 มีจุดบริการนักท่องเที่ยว			
2.3.2 การจัดทำทางเดินภายในแหล่งท่องเที่ยว			
2.3.3 การจัดทำที่นั่งพัก			
2.3.4 การจัดทำห้องน้ำ-สุขา			
2.3.5 การให้แสงสว่าง			
2.3.6 การจัดพื้นที่ขายของ			
2.3.7 การจัดภาชนะรองรับขยะ			

ตัวชี้วัดศักยภาพการท่องเที่ยว	ค่าคะแนน	รายละเอียดที่เกี่ยวข้อง	ความคิดเห็นเพิ่มเติม
	1 - 5		
3. ด้านกิจกรรมและการเรียนรู้			
3.1 การจัดการด้านการให้การศึกษา การสื่อความหมายและการบริการ (ต่อ)			
3.1.1 การจัดการศูนย์บริการ			
3.1.2 การจัดทำคู่มือนำชม			
3.1 การจัดการด้านการให้การศึกษา การสื่อความหมายและการบริการ (ต่อ)			
3.1.3 การจัดทำป้ายสื่อความหมาย			
3.1.4 การจัดให้มีวิทยากรนำชม			
3.1.5 คุณภาพในการให้บริการ			
4. ด้านการมีส่วนร่วม			
4.1 ประโยชน์ต่อชุมชนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม			
4.2 ประโยชน์ต่อชุมชนด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้เสริม			
4.3 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ			
4.4 โอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาคเอกชน			
4.5 ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา			
4.6 ความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากชุมชน/องค์กรพื้นที่/นักท่องเที่ยว			

การศึกษาศักยภาพการท่องเที่ยวและพัฒนาการท่องเที่ยวในชุมชน

ทรัพยากรการท่องเที่ยว

ศักยภาพการท่องเที่ยว

- ด้านแหล่งท่องเที่ยว/ ทรัพยากรท่องเที่ยว
- ด้านการจัดการ
- ด้านกิจกรรมการให้ความรู้และการบริการ
- ด้านการมีส่วนร่วม

การดำเนินการ

- การจัดเวทีเสวนาระดมสมอง
 - ตัวแทนชุมชนและภาคประชาชน
 - ตัวแทนภาครัฐ
 - ตัวแทนภาคเอกชน
 - ตัวแทนนักวิชาการ

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว

(3.2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว (แหล่งฯ ที่มีอยู่แล้ว / แหล่งฯ ใหม่)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว 8 ขั้นตอน

- 1) สำรวจแหล่งท่องเที่ยว
- 2) จัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว (Zoning)
- 3) กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว
- 4) จัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนในแหล่งท่องเที่ยว
- 5) ประเมินขีดความสามารถรองรับนักท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่
- 6) จัดการศึกษาผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 7) จัดให้มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวควรทราบ
- 8) จัดหางบประมาณในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่แล้ว (ต่อ)

ขั้นตอนที่ 1 สำรวจแหล่งท่องเที่ยว :

การจัดทำบัญชีรายชื่อแหล่งท่องเที่ยวจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (น้ำตก ทะเล เกาะ ภูเขา)
- 2) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ โบราณสถาน โบราณคดี โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ
- 3) แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี กิจกรรม (รวมถึงผลิตภัณฑ์วิถีชีวิตภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม)

แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยวและแบบประเมินตัวชี้วัดศักยภาพการท่องเที่ยว

โครงการวิจัย “ศักยภาพการท่องเที่ยวตำบลลำไใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช” ภายใต้การสนับสนุนงบประมาณ โดยโครงการเครือข่ายวิจัยและนวัตกรรมเพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนฐานราก สกอ. ภาคใต้ตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2559
จัดทำโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว

แบบสำรวจข้อมูลทรัพยากรการท่องเที่ยว

ชื่อแหล่งท่องเที่ยว (ไทย/ อังกฤษ)ประเภทแหล่งท่องเที่ยว

พิกัด N ° ' " E ° ' " สูงจากระดับน้ำทะเล เมตร

ที่อยู่ หมู่ที่ ตำบลลำไใหญ่ อำเภอบึงสามพัน จังหวัดนครศรีธรรมราช

การเดินทางเข้าถึง (เส้นทาง/ สภาพถนน)

.....
.....

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

เบอร์โทรศัพท์/ ผู้ประสานงาน

สิ่งที่น่าสนใจในแหล่งท่องเที่ยว

.....

กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยว

.....

สิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยว

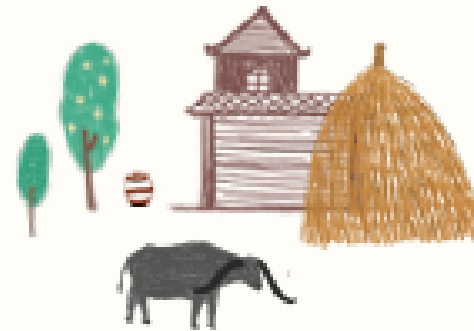
.....

แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

.....

ผู้ให้ข้อมูล (ชาวบ้าน/ ผู้นำชุมชน) ชุมชน/ หน่วยงาน โทร.

เรียนรู้- ดูของจริง - ลงมือทำ

นักท่องเที่ยว

- มีส่วนร่วมและลงมือทำกิจกรรมเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ร่วมกับชุมชน
- พัฒนาศักยภาพและการสร้างสรรค์ผ่านการลงมือทำด้วยตัวเอง
- พูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนเรื่องราวกับคนในชุมชน
- เกิดความประทับใจ ความผูกพันที่ดีกับชุมชน

ชุมชน

- นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
- ชุมชนไม่ต้องเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของตนเอง
- เกิดความเข้มแข็งเพื่อรักษาตัวตนที่แท้จริง
- การท่องเที่ยวของท้องถิ่นเกิดความยั่งยืน ชุมชนได้รับผลประโยชน์อย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 2 จัดแบ่งพื้นที่ในแหล่งท่องเที่ยว (Zoning) :

จัดแบ่งพื้นที่ตามความสำคัญของระบบนิเวศ กิจกรรมที่ยอมให้ทำได้ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ เพื่ออำนวยความสะดวก พื้นที่บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว (Tourist Information Zone)

- พื้นที่บริการธุรกิจท่องเที่ยว (Tourist Business Zone)
- พื้นที่นันทนาการเพื่อการท่องเที่ยว (Tourist Recreation Zone)
- พื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ (Natural Environment Zone)
- พื้นที่ประวัติศาสตร์ (Historical Zone)
- พื้นที่หวงห้าม (Restricted Zone)
- พื้นที่กิจกรรมพิเศษ (Special Used Zone)
- พื้นที่กันชนหรือป้องกัน (Buffer Zone)

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว :
ให้เหมาะสมกับพื้นที่ต่างๆ โดยปรับปรุงเพิ่มขึ้นและรักษาสภาพแวดล้อม
ให้ดี โดยคำนึง

- จิตสำนึกในการร่วมอนุรักษ์แหล่งฯ และสิ่งแวดล้อมในแหล่งฯ
- สภาพแวดล้อมตามมาตรฐานทางวิศวกรรม (ทน + ปลอดภัย)
- ใช้พลังงานอย่างประหยัด
- ใช้น้ำอย่างประหยัด
- จัดการของเสีย โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมในแหล่งฯ
- มีความสะดวกในการใช้งานและสะดวกต่อการดูแลรักษา
- มีความงดงามและมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

ขั้นตอนที่ 4 จัดกิจกรรมท่องเที่ยวแบบยั่งยืนเสริมในแหล่ง ฯ:

โดยทำให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ และเห็นคุณค่า อาจมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ

ขั้นตอนที่ 5 ประเมินขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว :

หรือเรียกว่า Carrying Capacity (C.C.) โดยกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวต่อพื้นที่หรือต่อเวลาเข้าชม เพื่อป้องกันการแออัด ชยะเสี่ยงรบกวน และการทำลายแหล่งฯ

- 1) ด้านเศรษฐกิจ (Economic C.C.)
- 2) ด้านกายภาพ (Physical C.C.)
- 3) ด้านสังคม (Social C.C.)
- 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental C.C.)
- 5) ด้านความรู้สึก (Perceptual C.C.)

ขั้นตอนที่ 6 การให้การศึกษาลักษณะของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

ให้การศึกษเกี่ยวกับผลกระทบและการแก้ไขปัญหาผลกระทบแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ชุมชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในแหล่งฯ เพื่อให้เกิดการอนุรักษ์ มีจิตสำนึกในการใช้และรักษาให้เกิดความยั่งยืน

ขั้นตอนที่ 7 จัดให้มีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวต้องรู้

ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ประวัติ แผนที่ การเดินทาง สิ่งที่น่าสนใจ กิจกรรมท่องเที่ยว อาจตั้งเป็นศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว สำนักงานวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยว หรือทำเป็น QR Code หรือ AR (Augmented Reality) หรือ VR (Virtual Reality)

ขั้นตอนที่ 8 จัดหางบประมาณพัฒนาแหล่งฯ ให้เพียงพอ

โดยทำรูปแบบโครงการขอรับจากส่วนกลาง หรือมีการจัดเก็บรายได้จากค่าเข้าชม ค่าบริการนำเที่ยวในท้องถิ่น ทั้งนี้ ที่มาของโครงการควรเกิดจากความต้องการของชุมชนเป็นที่ตั้ง (Inside Out / Down to Top Inquirement)

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นใหม่ 7 ขั้นตอน

- 1) สรรหาสิ่งดึงดูดใจใหม่เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่
- 2) พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและการบริการ
- 3) ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบผ่านสื่อ
- 4) จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งฯ ใหม่
- 5) จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งฯ ใหม่
- 6) จัดการศึกษาผลกระทบของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 7) จัดหากำลังคนในธุรกิจท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 1 **สรรหาสิ่งดึงดูดใจเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งฯ ใหม่** โดยยึดหลักของ

(1) ความดึงดูดใจ (2) การเดินทางเข้าถึงได้ง่าย (3) มีสิ่งอำนวยความสะดวก

ขั้นพื้นฐาน และ (4) สามารถเชื่อมโยงกับแหล่งฯ ที่มีอยู่แล้วได้ก็ยิ่งดี

ขั้นตอนที่ 2 **พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการ** ถนน ระบบสาธารณูปโภค บริการขนส่งสาธารณะ ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว ระบบความปลอดภัย ธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (ที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ปั้มน้ำมัน มินิมาร์ท บริษัทจัดนำเที่ยวรถเช่า)

ขั้นตอนที่ 3 **ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวได้รับทราบ**
ผ่านสื่อ :

สื่อโซเชียลมีเดีย (Facebook, LINE, Instagram) รายการทีวีด้านท่องเที่ยว

การออกพบปะนักท่องเที่ยวตามงานส่งเสริมท่องเที่ยวต่างๆ (Road Show)

ขั้นตอนที่ 4 จัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวใหม่

เพื่อช่วยดูแล ปรับปรุง และอนุรักษ์ แหล่งฯ ทั้งนี้ อาจจัดตั้งในรูปแบบเครือข่ายการท่องเที่ยวชุมชน วิสาหกิจการท่องเที่ยว หรือสหกรณ์การท่องเที่ยว คณะกรรมการบริหารจัดการการท่องเที่ยวท้องถิ่น อาสาสมัคร

ขั้นตอนที่ 5 จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาและอนุรักษ์

เสนอโครงการของงบประมาณจากส่วนกลาง/ ท้องถิ่น จัดเก็บค่าบริการ ส่งเสริมให้มีการลงทุนธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (ร้านอาหาร ที่พัก) และพัฒนาให้มีมาตรฐานเป็นที่น่าเชื่อถือของนักท่องเที่ยว

ขั้นตอนที่ 6 จัดหากำลังคนในธุรกิจท่องเที่ยว

เสนอโครงการของงบประมาณจากส่วนกลาง/ ท้องถิ่น จัดเก็บค่าบริการ ส่งเสริมให้มีการลงทุนธุรกิจที่เกี่ยวข้อง (ร้านอาหาร ที่พัก)

ขั้นตอนที่ 6 จัดการผลกระทบต่อแหล่งท่องเที่ยวใหม่เมื่อเปิดให้นักท่องเที่ยวแวะเยือนไปแล้ว

- 1) สํารวจข้อมูลกระทบผ่านตัวแทนองค์กรที่แต่งตั้งขึ้นมา อาจเป็นในรูปแบบคณะกรรมการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 2) สํารวจจากนักท่องเที่ยว หรือผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ 7 จัดหากําลังคนในธุรกิจท่องเที่ยว

ภาคธุรกิจที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการสรรหําลังคนเข้าองค์กรเพื่อให้เพียงพอ ต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อาจร่วมมือกับสำนักงานแรงงานจังหวัด ตัวแทนธุรกิจด้านการท่องเที่ยว สมาคมต่างๆ ในการจัดกิจกรรมอบรมวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง และนํ้าเข้าทำงานต่อในภาคธุรกิจหรือภาคชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

(3.3) การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน และ สิ่งอำนวยความสะดวก

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่

1. การคมนาคมขนส่ง (Transportation and Logistics)
2. โทรคมนาคม (Telecommunication)
3. การประปา (Water Supply)
4. ไฟฟ้า (Electricity)
5. ความปลอดภัย (Safety)

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

1. การคมนาคมขนส่ง

1.1 ถนน

- (1) ช่องทางจราจร (จำนวน, ความกว้าง)/ ทางเบี่ยงสำหรับจอดรถ
- (2) สภาพผิวทาง (แอสฟัล/ คอนกรีต/ ลูกรัง)

1.2 ระบบการจัดการจราจร

- (1) การจัดระบบสัญญาณจราจร (1-way/ 2-way)
- (2) ไฟสัญญาณจราจร (ไฟเขียว-แดง/ ไฟเหลืองเตือนจุดอันตราย)

1.3 บริการขนส่ง

- (1) สถานีขนส่ง/ จุดเชื่อมต่อ (รถ-เรือ-รถไฟ)/ จุดรับ-ส่ง
- (2) ป้ายหรือศาลารถโดยสารสาธารณะ

1.4 ป้าย

- (1) ป้ายบอกทาง (ชัดเจน, ไม่ถูกบดบัง, มีความต่อเนื่อง)
- (2) ป้ายเตือน (ชัดเจน, ไม่ถูกบดบัง) ควรอยู่ในจุดเสี่ยง

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

2. โทรคมนาคม

โทรศัพท์/ อินเทอร์เน็ต

(1) สายส่งสัญญาณโทรศัพท์/ อินเทอร์เน็ต

- เก็บสายให้เป็นระเบียบเรียบร้อย
- ร้อยสายลงใต้ดิน (ไม่ติดตั้งเสาที่อาจบดบังทิวทัศน์)
- กระจายความทั่วถึงของสายส่งสัญญาณ

(2) เสาสัญญาณเครือข่ายโทรศัพท์มือถือ

- ไม่ติดตั้งอยู่ใกล้บ้านเรือนหรือในชุมชน
- ติดตั้งอยู่ในพื้นที่หรือทำเลที่ไม่ถูกบดบังสัญญาณ
- เสาสัญญาณมีการออกแบบให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม
- มีการตรวจสอบความมั่นคงของการติดตั้งเสา และการ

บำรุงรักษา

- ระมัดระวังการลัดวงจรเชื่อมต่อไฟเลี้ยงสัญญาณ

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

3. การประปา

- กระจายความทั่วถึงในการใช้น้ำ
- จัดเก็บท่อลงใต้พื้นดินหรือถนน
- ไม่สร้างระบบท่อที่ไปอยู่ในพื้นที่สัญจรของรถจักรยาน (ถ้าไม่จำเป็น)
- ตรวจสอบความมั่นคงและแข็งแรงของท่อน้ำ
- มีมาตรฐานในการผลิตน้ำสะอาด
- มีมาตรการจัดการสำรองน้ำช่วงขาดแคลน (ฤดูร้อน/ ช่วงวันหยุดยาว)
- ส่งเสริมการใช้น้ำอย่างประหยัด (นำกลับมาใช้ใหม่ในกิจกรรมอื่นๆ)

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

4. ไฟฟ้า

- กระจายความทั่วถึงในการติดตั้งเสาไฟส่องสว่าง (ถนน, ทางเดินสาธารณะ, แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นพื้นที่สาธารณะ)
- จัดเก็บสายไฟลงใต้ดินในบริเวณจุดชมทิวทัศน์/ ย่านเมืองเก่า/ ย่านโบราณสถาน
- จัดเก็บสายไฟไม่ให้กีดขวางการเดินเท้า และการสัญจรของรถและเรือ
- ตรวจสอบความมั่นคงและแข็งแรงเสาไฟฟ้า/ เสาไฟส่องสว่าง
- ส่งเสริมความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (พลังงานแสงอาทิตย์/ พลังงานลม)

โครงสร้างพื้นฐานเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

5. ความปลอดภัย

- ป้ายเตือน (จุดเสี่ยงภัยจากมิจฉาชีพในพื้นที่คนพลุกพล่าน, จุดเสี่ยงจากภัย

ธรรมชาติ, จุดเสี่ยงอื่นๆ, พื้นที่หวงห้าม)

- ป้อมตำรวจ-อปพร./ ตู้ลงบันทึกสำหรับสายตรวจ

- กล้องวงจรปิด (CCTV) : จุดับสายตา จุดเสี่ยง พื้นที่ใช้สอย
สาธารณะ

(ลานจอดรถ, จุดชมวิว, ตลาด/ย่านการค้า, ถนน ฯลฯ) มีการ
กำหนดรอบ

การตรวจสอบสภาพการใช้งาน การส่งสัญญาณออนไลน์ลง
แอปพลิเคชัน

- อาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

- เสี่ยงตามสายในตลาด/ ย่านการค้า หรือในงานเทศกาล/ประเพณี
ต่างๆ

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่

1. ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว
2. ลานจอดรถ
3. ห้องน้ำ
4. ป้าย : ป้ายสื่อความหมาย/ ป้ายเตือน
5. ร้านขายของที่ระลึก / ร้านค้าสะดวกซื้อ (Mini Mart)
6. บริการนำเที่ยว (ชุมชน/ สหกรณ์หรือวิสาหกิจฯ)
7. ป้อมตำรวจ/ ป้อม อปพร./ หน่วยกู้ภัยในแหล่งท่องเที่ยวหรือใกล้เคียง

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

1. ศูนย์บริการข้อมูลนักท่องเที่ยว (รวมถึงมัคคุเทศก์หรือนักสื่อความหมาย)

- ตั้งอยู่ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวเข้ามาถึงเป็นจุดแรก (ลานจอดรถ, ใกล้ด้านเก็บเงิน, จุดเริ่มต้นทางเดินเท้าในแหล่งท่องเที่ยว)
- จัดเจ้าหน้าที่ให้ข้อมูล (อัครยาศัยไมตรี + จิตบริการ, มีความรอบรู้, ประสานงานเก่ง) อาจเป็นตัวแทนชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น นักสื่อความหมาย ยุวมัคคุเทศก์ มัคคุเทศก์สูงวัยที่หมุนเวียนให้บริการ ตลอดช่วงเวลาที่แหล่งท่องเที่ยวเปิดทำการ)
- มีภาพแผนผังของแหล่งท่องเที่ยว (จุดสนใจต่างๆ, ห้องน้ำ, ร้านค้า, ลานจอดรถ ฯลฯ) อาจมีภาพ QR Code ที่สามารถใช้โทรศัพท์มือถือถือ แสกนได้
- มีเบอร์โทรศัพท์แสดงไว้ให้เห็นเพื่อติดต่อเมื่อไม่พบเจ้าหน้าที่
- ควรมีคู่มือหรือแผ่นพับแนะนำแหล่งท่องเที่ยว
- ควรมีตู้รับข้อร้องเรียน/ข้อแสดงความคิดเห็น
- ควรมีการเก็บสถิตินักท่องเที่ยว

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

2. ลานจอดรถ

- แบ่งพื้นที่จอดรถให้เป็นสัดส่วนสำหรับรถทัวร์/ รถตู้/ รถยนต์ส่วนบุคคล และจักรยานยนต์ นอกจากนี้ ควรแยกจากรถของเจ้าหน้าที่หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยว
- จัดเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจราจรภายในลานจอดรถ และพื้นที่เข้า-ออกของลานจอดรถ (อาสาจราจร, ตำรวจ)
- ควรจัดการสัญจรให้เป็นการเดินทางทางเดียว (One-way) มีลูกศรกำกับ
- ทำเส้นช่องจอดรถจะช่วยกระจายการจอดรถได้ทั่วถึง
- เตือนการล็อกกรด/ ไม่ติดเครื่องขณะที่มีเด็กหรือสัตว์เลี้ยงอยู่ในรถโดยไม่มีผู้ใหญ่ดูแล/ วางทรัพย์สินมีค่าในรถ/ ติดเครื่องแช่ไว้โดยไม่จำเป็น/ เร่งเครื่องยนต์หรือกดสัญญาณแตรรถดังโดยไม่จำเป็น/ ใส่เบรกมือหรือไม่เข้าเกียร์ว่างสำหรับรถที่จอดขวางรถคันอื่น

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

3. ห้องน้ำ

- แบ่งพื้นที่ห้องน้ำชาย/ ห้องน้ำหญิง
- ควรมีห้องน้ำสำหรับคนพิการ พร้อมทางลาดสำหรับรถเข็น
- กำหนดรอบของการทำความสะอาดอย่างต่อเนื่อง
- ควรจัดให้อยู่ใกล้กับลานจอดรถเป็นลำดับแรก
- กระจายการติดตั้งห้องน้ำ (ลานจอดรถ พื้นที่กิจกรรมท่องเที่ยว)

4. ป้าย

- ป้ายแนะนำจุดสนใจต่างๆ (แสดงเป็นข้อมูล หรือ QR Code หรือภาพกราฟฟิกประกอบข้อมูล)
- ป้ายเตือน (ติดตั้งตามบันได ทางลาดชั้น มิจฉาชีพ)

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

5. ร้านขายของที่ระลึก/ ร้านสะดวกซื้อ (ร้านสวัสดิการ)

- จัดเป็นพื้นที่ขายสินค้าที่เป็นของท้องถิ่นเท่านั้น
 - อาจมีสินค้าต่างถิ่นมาขายด้วย แต่ไม่ควรมีปริมาณที่มากกว่าของท้องถิ่น
 - ติดป้ายราคา และรายละเอียดของสินค้า (ส่วนประกอบ ชื่อผู้ผลิต พร้อมเบอร์โทรศัพท์)
 - ควรขายด้วยราคาอย่างเป็นธรรม หากขึ้นราคาเพราะนอกฤดูกาลผลิต
- ควรแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า หรือเปลี่ยนฉลากราคาสินค้า

6. บริการนำเที่ยวโดยชุมชน

- อาจมาจากชมรม/ สหกรณ์ท่องเที่ยวที่จัดการโดยชุมชน
- มีการติดตั้งป้ายแนะนำบริการนำเที่ยวพร้อมข้อมูลที่จำเป็น (โปรแกรมทัวร์ บริการที่จัดให้ ราคา ช่วงเวลาให้บริการ)
- มีมาตรฐานและความปลอดภัยโดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงผจญภัย
- มีการกำกับติดตามการให้บริการโดยผู้แทนชุมชนและหน่วยงานรัฐ

สิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว (ต่อ)

7. ป้อมตำรวจ/ ป้อม อปพร./ หน่วยกู้ภัยในแหล่งท่องเที่ยวหรือใกล้เคียง

- ควรตั้งอยู่ใกล้จุดเสี่ยง เช่น น้ำตก ลำธาร ทางขึ้นเขา จุดเริ่มต้นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ
- มีการประสานงานร่วมกันระหว่างมูลนิธิ องค์การปกครองท้องถิ่น โรงพยาบาล ชุมชนที่ให้บริกาบริการนำเที่ยว และบริษัททัวร์
- มีไฟสำรองสำหรับการใช้อุปกรณ์สื่อสารเมื่อเกิดเหตุขัดข้อง
- อุปกรณ์เครื่องมือมีมาตรฐาน และผู้ใช้งานมีความรู้ความเข้าใจที่ผ่านการอบรมมาอย่างถูกต้อง
- เน้นความรวดเร็วเป็นที่ตั้ง เพราะทุกเสี้ยววินาที คือ ชีวิต
- มีการจัดหน้าที่กระจายตรวจตราตามจุดเสี่ยงต่างๆ เพื่อลดการเกิดเหตุและป้องปรามเหล่านักฉ้อโกง

หลักการจัดการโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

- 1** ไม่ขัดต่อทัศนวิสัย หรือสภาพแวดล้อมดั้งเดิมไปมากนัก หรือเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชน
- 2** ไม่สร้างให้มากเกินไปจนก่อให้เกิดความรำคาญใจแก่นักท่องเที่ยว
- 3** สอดคล้องกับความต้องการและจำนวนนักท่องเที่ยว โดยไม่กระทบต่อวิถีชีวิตของคนท้องถิ่น
- 4** หมั่นตรวจสอบความสมบูรณ์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง ตลอดเวลา และปลอดภัย

(1) การจัดลำดับความสำคัญสถานที่ท่องเที่ยว

กิจกรรมกลุ่ม

1. เลือกกลุ่มนักท่องเที่ยว (กลุ่มท่องเที่ยวทั่วไป, กลุ่มศึกษาดูงาน, กลุ่มเลี้ยงสัตว์-เลี้ยงรุ่น)
2. กำหนดสถานที่ท่องเที่ยว/ กิจกรรมท่องเที่ยวในพื้นที่มาอย่างน้อย 8 รายการ ที่มีความโดดเด่นและ น่าสนใจเสนอต่อนักท่องเที่ยว
3. กำหนดเกณฑ์ในการจัดลำดับความสำคัญสถานที่ท่องเที่ยว/ แหล่ง

กิจกรรมการท่องเที่ยว ตามลักษณะ

ที่สำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว/ แหล่งกิจกรรมการท่องเที่ยว 4As

ดังนี้ ความสามารถเข้าถึงได้ง่าย – Accessibility

(ป้ายบอกทาง ถนน สะพาน ที่จอดรถ ทางเดินเข้า-ออก คนนำทาง รถหรือยานพาหนะเฉพาะ ที่สามารถเข้าได้)

A3 ความประทับใจ – Amenity (ประทับใจ สุขใจ ชาบซึ้ง)

A4 องค์ประกอบของการบริการ - Ancillary Service

(บริการด้านการตลาด : ข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมท่องเที่ยว ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว/ การประสานความร่วมมือในการบริการ : วางแผน-ตัดสินใจ มีหน่วยงานวิสาหกิจ เครือข่าย บริการต่างๆ)

4. ให้คะแนนแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว/ กิจกรรมการท่องเที่ยว ตามลักษณะ 4As

5. นำคะแนนเฉลี่ยของแต่ละสถานที่ท่องเที่ยว/ กิจกรรมการท่องเที่ยวมาจัดลำดับความสำคัญ

ตารางการจัดลำดับความสำคัญสถานที่ท่องเที่ยว

สำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่ม

สถานที่/ แหล่งกิจกรรม	ดึงดูด ใจ	เข้าถึง ง่าย	สร้างความ ประทับใจ	การจัด การบริการ	รวม	เฉลี่ย	จัด ลำดับ
1.							
2.							
3.							
4.							
5.							
6.							
7.							
8.							

(2) การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวน

กิจกรรมกลุ่ม

คำชี้แจง

1. กำหนดเกณฑ์การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวนของแต่ละรายการสถานที่/ กิจกรรม ดังนี้
 - 1.1 ทรัพยากร (เอกลักษณ์, มีคุณค่า, ทัศนียภาพ/ ความสวยงาม, มีกิจกรรมที่เหมาะสม, การเข้าถึง)
 - 1.2 การจัดการ (คุณภาพเสียง/ น้ำ/ มลภาวะ/ ของเสีย, กำหนดเขตพื้นที่, ความปลอดภัย, มีแผนจัดการ)
 - 1.3 กิจกรรม+การเรียนรู้ (การจัดการสื่อความหมาย, รูปแบบกิจกรรมเหมาะสมเป็นประโยชน์, มีความหลากหลาย, สร้างจิตสำนึกต่อนักท่องเที่ยวนและคนในชุมชน, มีส่วนสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง)
 - 1.4 การมีส่วนร่วม+การขยายเครือข่าย (ประโยชน์ต่อชุมชนด้านอนุรักษ์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจและการกระจายรายได้, มีโอกาสในการสนับสนุนด้านการพัฒนาและการมีส่วนร่วมจากภาครัฐ, ชุมชนเข้มแข็ง มีศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนา, มีความตระหนักต่อผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของชุมชน/องค์กรพื้นที่/นักท่องเที่ยวน)
2. ร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวนตามเกณฑ์ในข้อที่ 1
3. เขียนความเห็นอย่างย่อเพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงในแต่ละด้าน (ข้อที่ 1.1 – 1.4)

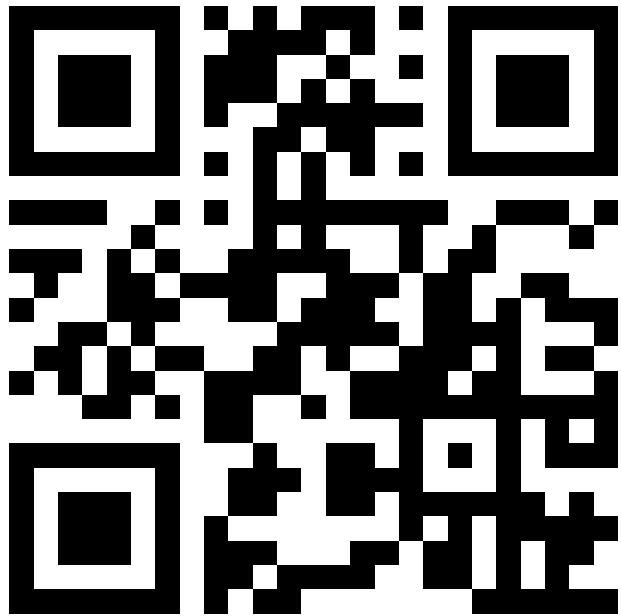
ตารางการวิเคราะห์ศักยภาพการท่องเที่ยวของสถานที่/ กิจกรรมการท่องเที่ยว

ทรัพยากร	การจัดการ	กิจกรรมและ การเรียนรู้	การมีส่วนร่วม

การนำเสนอ : นำเสนอการจัดลำดับสถานที่/ กิจกรรม + การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยว

ดาวน์โหลดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน

<https://goo.gl/ihxMGi>

อ.ปุณยวีร์ ศรีรัตน์ (เต้ย)

Facebook : Poonyawee Srirat

LINE (081-0880442)

poonyawee2002

อีเมล : poonyawee2018@gmail.com